

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici 23. — Rokopisov ne vračamo. — Račun pri pošti hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Tel. št. 25-52.

Izhaja vsak torek, četrtek in soboto

Liubliana, četrtek 3. septembra 1936

Cena posamezni številki Din 1'50

Igra z ognjem

Stara resnica je, da bi bil gospodarski položaj Ljubljane danes mnogo bolj ugoden, če bi znala Ljubljana izkoristiti povojno konjunkturo in privabiti tujo industrijo. Ker je bila pravna varnost zlasti v prvih povojnih časih v Sloveniji največja, je tudi v resnici hotelo več tujih podjetij zgraditi v Ljubljani svoje tvornice. Toda Ljubljana tem tujim podjetjem ni nudila nobenih drugih ugodnosti in zato je industrija šla v druge kraje, v Zagreb, Maribor, Varaždin itd. Toda ne samo, da Ljubljana tujih novih industrij ni znala privabiti, ni mogla ohraniti v prejšnjem obsegu niti onih tvornic, ki so obstajale v Ljubljani že desetletja. Tako je tobačna tvornica omejila svoj obrat, ustavila je delo Samasova livarna zvonov in tudi nekatera druga podjetja so znižala število zaposlenih delavcev.

Kakor pa kažejo zadnji dogodki v tekstilni stroki, pa tudi v nekaterih drugih industrijskih podjetjih, je izgubila Ljubljana sedaj še svojo zadnjo prednost — pravno varnost. Nekaterim se je posrečilo pripraviti delavstvo do tega skrajno nepremišljenega koraka, da so zasedli tvornice in da nima jo v nje njih lastniki niti svobodnega dostopa. Prav nič čudno ni, če je to omejevanje osebnih lastnine rodilo tudi to reakcijo, da nekateri podjetniki že mislijo na to, da preneso svoja podjetja v Vojvodino in v druge južnejše kraje, kjer jih bodo sprejeli z odprtimi rokami, saj bodo prinesli zaslužek v te kraje. Prav resna nevarnost je, da bodo tem podjetnikom sledili tudi drugi in da doživimo poleg vseh nesreč še nesrečo bega industrije iz Slovenije. Mogli bi o tem navesti čisto konkretne primere in tudi že konkretne sklepe, ki naj pripravijo prenos nekaterih industrij iz Slovenije v druge kraje. In ti konkretni primeri so tudi edini razlog, da smo napisali ta opomin, da bi se oni, ki so odgovorni za razvoj razmer v naših industrijah, nehali igrati z ognjem.

Kajti nič drugega, ko silno nevarna igra z ognjem je to, kar se dogaja danes v industrijskih podjetjih. Naj se vendar nihče ne udeja silno naivni misli, da je mogoče s takšno nezaslišano licitacijo navzdol odvrniti delavstvo od skrajno leve propagande. Nasprotno učinkuje takšno toleriranje nedopustnosti samo kot prilivanje olja na ogenj in setev bo izpadla čisto drugače, kakor pa mislijo oni, ki imajo pred očmi samo te ali one volitve. Da ni naše mnenje zmotno, se more prebrati vsak, kdor hoče videti resnico. Želimo samo to, da ne bi bilo prepozno, ko bodo pod silo razmer morali spoznati resnico tudi oni, ki je danes nočejo videti.

Kakor danes nihče ne oporeka delavcu pravice, da se bori za izboljšanje svojega položaja in da se zateče tudi k stavki, kot zadnjemu sredstvu, da si izvojuje to, kar potrebuje, tako pa tudi nihče ne more braniti podjetniku te pravice, da zahteva prosto razpolaganje s svojo lastnino. Naš družabni red je še vedno zgrajen na zasebni lastnini in ta je njegov temelj. Če se ta temelj podere, potem se ne bodo pokazale posledice samo na eni strani, temveč tudi na drugi in nihče ne more prisiliti lastnika, da bi plačeval davke za pod-

jetje, v katerega nima niti dostopa.

Nikakor nočemo zagovarjati onih podjetnikov, ki plačujejo prenizke mezde, saj smo se mi ponovno zavzemali za uvedbo minimalnih mezd, da se vsaj najbolj hudo izkoriščanje delavstva prepreči. Da pa se prenizke mezde odpravijo, ni treba segati po nedopustnih sredstvih, kajti nedopustna sredstva vzamejo tudi najbolj pravičnemu boju njegovo utemeljenost. Uporabljanje nedopustnih sredstev je vedno zelo nevarno

igračkanje z ognjem, ki se navadno najbolj maščuje nad onim, ki se igra z ognjem.

Opozorili smo že, da more ta igra z ognjem privedi v kratkem do tega, da se bodo nekatera podjetja v Sloveniji zaprla za vedno. Kam pa bodo šli potem vsi ti delavci in delavke, ki danes ob zvokih harmonike plešejo v prostorih tega podjetja. Na to naj pomislijo oni, ki jih danes ta nevarna igra z ognjem še ne zanima. A tudi na to vprašanje naj odgovore, kako se bodo zagovarjali, če njih po-

stopanje povzroči beg industrije iz Slovenije.

Dosti težko je že gospodarsko stanje Slovenije, da si igračkana z ognjem res ne bi smeli dovoliti. Upamo zato, da bo prodrla tudi pri delavstvu uvidevnost in da bodo svoje pravice branili na način, ki bo upravičenost njih zahtev utemeljil in poudaril, da bodo potem te njih pravice tudi spoštovane in uveljavljene. Naj se zato igra z ognjem neha, ker more prinesiti le škodo za vse in za vse naše gospodarstvo.

celo ključje od blagajne. Industrialci so vznemirjeni, ker oblasti ne intervenirajo proti očitnim kršitvam zasebne lastnine in ker se ustvarja vtis, kakor da bi bile odločujoče oblasti na strani delavstva in kakor da bi odobravale vse njih korake, celo one, ki niso v zvezi z izboljšanjem mezd in delovnih pogojev.

Opazna se tudi interesantna propaganda med stavkujočimi delavci, da vzdrže samo še nekaj časa, ker se bodo v kratkem tvornice razdelile med delavce in državo. Če se temu še dodajo verzije o bližnji nacionalizaciji (podržavljenju) nekaterih panog industrij, ki delajo za obrambo države, potem se more pravilno oceniti obseg te propagande.

Stavka v Mariboru

Naslednjega dne poroča »Jugoslovenski Kurir« o stavki tekstilnega delavstva v Sloveniji naslednje:

»V tekstilni industriji v Sloveniji se pričakuje razširjenje stavke. Najbolj zanimiv je primer mariborske tvornice Hutter in drug, ki je največja tvornica v Mariboru. To podjetje plačuje najvišje dnevnice v tekstilni industriji. Povprečna dnevna znaša 50 din dnevno ter so strokovnjaki dokazali, da plačuje ta tvornica največje realne dnevnice v evropski tekstilni industriji. V tej tvornici se pripravljajo delavci na stavko, pa čeprav jim je uprava tvornice sporočila, da rada sprejema kolektivno pogodbo, ker bi potem mogla znižati mezde za 20 odstotkov. To je isti primer kakor v Franciji, kjer so delavci v neki tvornici stavkali zaradi uvedbe osemurnega delavnika, čeprav so sami v isti tvornici delali že dolgo let le po sedem ur na dan pri istih mezdah. Tvornica Hutter in drug je uvedla tudi zavarovanje delavstva za primer starosti. V posebni fond, ki je bil v ta namen ustanovljen, vplačuje tvornica natančno toliko kakor delavci. Podjetje pa podpira tudi druge socialne ustanove.

V tekstilni stroki še ni prišlo do sporazuma med delavci in podjetniki, ker slednji zahtevajo, da delavci najprej zapuste tvornice, katere so zasedli.

Pričakujejo, da se bo stavka razširila tudi na druga industrijska podjetja.

Kakor se nam poroča, je nevarnost, da se začne stavka tudi na Jesenicah, kjer znaša povprečna mezda delavca celo 65 din na dan. Mnogi delavci so proti tej stavki in člani narodne strokovne zveze so se odločno izrekli proti stavki. Toda nekateri s svojo agitacijo nočejo odnehati.

Letos bo izredno dobra letina

Letina koroze v Jugoslaviji bo letos rekordna, kakršne še ni bilo, odkar obstoja Jugoslavija. Tudi žetev pšenice je odlična in mogli bomo izvoziti velike količine pšenice, in sicer tudi proti plačilu v devizah. Samo za koroze in pšenico bomo letos dobili okoli 1100 milijonov dinarjev. Češplje nam bodo dale letos okoli 100 milijonov din. Raste pa tudi izvoz drugih pridelkov in tudi izvoz živine. Po vsem tem bi bila letošnja žetev izredno dobra in začela bi se v resnici »doba sedmih debelih let«, o kateri je govoril ministrski predsednik dr. Stojadinović. Samo da bi tudi za naš les bilo malo upanja, da se bo sedanja kriza kaj kmalu nehala.

Naš izvoz in devizna politika Narodne banke

Proti devizni politiki so bili v naši javnosti izrečeni že ponovno nad vse tehtni ugovori, ki pa seveda niso nič pomagali, kakor je sploh zaman vse, kar predlagajo in zahtevajo gospodarski krogi. Posledica tega je tudi, da naša državna gospodarska politika kar ne more kreniti na prava pota.

O devizni politiki Narodne banke je pred kratkim zopet spregovoril podpredsednik osješke zbornice g. Josip Galovac. V svojem zelo tehtnem referatu je izvajal:

»Naš izvoz ovira v prav znatni meri tudi devizna politika Narodne banke. Zato morajo izvozniki to politiko postaviti zopet na dnevni red. Vsi predpisi Narodne banke kažejo namreč tendenco povišanja dinarjevega tečaja, pa čeprav to ni v interesu našega gospodarstva, najmanj pa našega izvoza.

Vedno ponavljamo isto napako. Kakor hitro se naš devizni položaj nekoliko zboljša, že mislimo, da je edino prav, če povišamo tečaj dinarja. V resnici je obilica deviz dober znak in dolžnost Narodne banke je, da prevzame na trgu višek deviz, in sicer ne samo zato, da okrepi svoje devizne zaloge za oni čas, ko se bo devizni položaj poslabšal, temveč tudi zato, da prepreči povišanje dinarjevega tečaja, ker bi ta ustavil dotok deviz. V interesu našega gospodarstva in naše valutne politike je, da si zagotovimo stalen in čim večji dotok deviz ter da povečamo svoje zlate in devizne rezerve. Če dopuščamo dvig dinarjevega tečaja, potem delamo proti interesom našega gospodarstva, ker ovira dvig dinarja izvoz, s tem pa tudi dotok deviz, kar pa je v nasprotju z našo valutno politiko.

Zlasti pa nas ne sme zavajati k napačnim zaključkom obilica deviz na začetku turistične sezone in ob izvojni sezoni. Ta obilica nikakor ne pomeni, da bi bila zunanja vrednost dinarja prenizka in da se mora povečati. Mnogo težkoč bi že odpravili, če bi se že enkrat odločili, da vzdržujemo dinar na oni višini, ki se je v zadnjih letih izkazala kot prirodna, to je višini, ki je v skladu s tečajem tujih deviz na svobodnem trgu, ne pa da za vsako ceno vzdržujemo tečaj dinarja na višini, ki se ujema le z oficialnim tečajem.

Naši izvozniki trde, da bi mogli izvažati tudi na bolj oddaljene trge, če bi prejimali za izvozne devize celo protivrednost v dinarjih po pravem tečaju in če ne bi bili prisiljeni, da odstopijo polovico prejetih tečajev Narodni banki po nižjem oficialnem tečaju. V današnjem času težkega boja za prodajo naših agrarnih proizvodov

v tujino, bi morali bolj skrbeti za naš izvoz zlasti pa bi morali razumeti, da je interes našega izvoza važnejši kakor pa višina dinarjevega tečaja.

Ko je bila uvedena kontrola uvoza, je bila ta nameravana za vse države, pod vplivom Narodne banke, pa je bila omejena le na neklirinske države. Iz tega so nastale velike težkoče. Narodna banka je uvidela, da je treba uvoz omejiti iz neklirinskih držav, s katerimi imamo večinoma visoko pasivno trgovinsko bilanco, olajšati pa izvoz v klirinske države, v katerih imamo znatne terjatve. Vse pa kaže, da ta politika le ni dobra.

Pasivnost naše trgovinske bilance z neklirinskimi državami, a zlasti z Anglijo je namreč tudi ena posledic naše devizne politike, ki ovira svobodni razvoj našega izvoza v te države, ker morajo naši izvozniki prepustiti Narodni banki polovico prejetih deviz po nižjem tečaju, za drugo polovico pa ne morejo doseči primerne tečaja zaradi slabe politike na naših borzah. Pred nekoliko meseci je dobival naš izvoznik za angleški funt 252 din, danes dobi le še 238 din. Naš les bi se mogel mnogo laže uveljaviti na angleškem trgu, če bi dobil naš lesni izvoznik na domačem trgu za funt 252 din. V resnici pa dobi danes naš izvoznik v Anglijo za polovico svo-

H gibanju tekstilnega delavstva

Zveza tekstilnih podjetij ustanovljena

Nepričakovani in malo razveseljivi dogodki v tekstilni stroki so prisilili tekstilna podjetja, da se krepko združijo v obrambo ne le svojih poslovnih interesov, temveč tudi v obrambo svoje lastnine. Zato je bil sklican v torek popoldne ustanovni sestanek tekstilnih podjetij Slovenije, katerega so se udeležili skoraj vsi tekstilni industrialci. Na sestanku je bilo soglasno sklenjeno, da se ustanovi Zveza tekstilnih podjetij Dravske banovine in je takoj pristopilo k zvezi 42 podjetij. (Vseh tekstilnih podjetij v Sloveniji je 50.) Za predsednika zveze je bil izvoljen Josip J. Kavčič, za podpredsednika Josip Hutter iz Maribora in Maksim Horwitz iz Kranja, za predsednika nadzornega odbora pa Miloš Hribernik.

Po izčrpnih razpravi o stanju v tekstilni stroki ter o nastalem gibanju delavstva so industrialci ponovno sklenili, da so vsaka pogajanja nemogoča, dokler so tvorni-

ce od delavstva zasedene. Obenem so ugotovili, da so popolnoma neresnične in tendenčne vesti, ki se širijo, češ da delodajalci nočejo skleniti kolektivne pogodbe. Da to neresničnost še posebno jasno pokaže, je uprava nove zveze sprejela naslednji sklep:

»Tekstilna podjetja v Dravski banovini bodo priznala delavstvu mezde in ostale ugodnosti, ki se bodo določile s kolektivno pogodbo s povratno močjo od 1. septembra 1936 naprej.

Seveda pa je kolektivna pogodba nemogoča, dokler tekstilna podjetja ne morejo prosto razpolagati s svojo lastnino.

Srbski glas o gibanju tekstilnega delavstva

Beograjski »Jugoslovenski Kurir« z dne 31. avgusta objavlja naslednje poročilo iz Kranja:

»V zvezi s stavko, ki je objela 3000 delavcev, se poroča, da so delavci skušali v neki tovarni dobiti

Velik obisk velesojma

Lepo vreme, še bolj pa sloves o krasnih letošnjih velesojmskih razstavah, privablja vedno več ljudi na velesojem. Oba prva velesojmska dneva je vladalo na razstavišču zelo živahno vrvenje. A tudi več odličnih gostov je že obiskalo velesojem, tako minister dvora, ban savske banovine dr. Ružič in drugi.

Najbolj hvalijo vsi obiskovalci razstavo o našem lesu, a tudi vrtnarska razstava vzbuja splošno občudovanje. Živalski vrt pa je še prav posebna atrakcija. In končno ne smemo pozabiti na varieté, ki vsem izredno ugaja.

Dobro bi bilo, če bi kdo zlasti v kemični razstavi podajal ljudem malo pojasnil, ker se povprečni obiskovalec samo iz tabel in razstavnega materiala ne more zadovoljno orientirati. To pa pripominjamo le zato, da bi prišel bogati razstavljeni material bolj do veljave.

Popoln uspeh je letošnji velesojem in zato: obiščite ga!

Pred trgovskimi pogajanjimi s Francijo

Kakor poročajo beograjski listi, se v kratkem začne trgovska pogajanja s Francijo. Francoski vodilni krogi so spoznali, da se morajo gospodarski odnosi Francije z zavezniškimi državami poglobiti, ker je sicer nevarnost, da se zrahljajo tudi politični odnosi. Seveda pa je tudi v našem interesu, da se zboljšajo naši trgovski odnosi s Francijo. Naša trgovska bilanca proti Franciji je bila vedno visoko pasivna. Poleg tega pa je na našo devizno situacijo neugodno vplivalo tudi to, da je zaradi dividend francoskega kapitala v Jugoslaviji odhajalo vsako leto zelo veliko našega denarja v Francijo. Zboljšanje trgovskih odnosov med Jugoslavijo in Francijo pa je končno tudi v interesu francoskih upnikov, ki morejo priti do svojega denarja le, če moremo mi dovolj blaga izvažati v Francijo. Seveda pa je treba takoj poudariti, da se naš izvoz v Francijo ne more dvigniti, če se samo povečajo kontingenti za naše blago, temveč mora Francija dovoliti našemu blagu tudi razne carinske in prevozne olajšave, ker so danes te pristojbine previsoke. To moremo zahtevati s tem večjo pravico, ker je Francija takšne olajšave že dovolila za avstrijsko blago.

Knjiga o letošnjem velesojmu

Ogromne žrtve so bile potrebne za prireditev propagandne razstave »Za naš les«. Sodelovali so najboljši strokovnjaki iz najrazličnejših panog, kakor se zbera le ob prav redkih prilikah. Zato nam razstava v resnici podaja vse, kar je bilo mogoče zbrati za uspešno propagando porabe domačega lesa doma. Toda to ogromno delo bi bilo domalega skoraj izgubljeno in pozabljeno, ker impozantne razstave ni mogoče ohraniti v kakem muzeju. Zato pa so sodelavci, ki so urejali razstavo, napisali obširno knjigo, ki je izšla kot letošnji velesojmski katalog. V bogatu ilustrirani knjigi, ki jo je uredil prof. ing. arch. Rado Kregar, imajo splošno zanimive ter poučne in popolnoma popularno pisane članke: min. za šume in rude Djuro Janković, predsednik razstavne odbora dvorni svetnik ing. Josip Rustia, tajnik ing. Mirko Sušteršič, ing. Alojzij Štrancar, ing. Cvetko Božič, Ante Gaber, ing. arch. Maks Strenar, dr. Vladimir Knaflič, ing. Alfonz Pire, ing. arch. Rado Kregar, poobl. tesarski mojster Karel Kavka, ing. arch. Herman Hus, ing. Stanko Dimnik, ravnatelj Božo Ratič, J. Mušič, univ. profesor dr. Marius Rebek, dr. Ciril Pavlin, ing. Slobodan Baranac, dr. Milan Dular, Danilo Gorjup, ing. Anton

Rudež, ing. Franjo Sevnik, Vodič po vsej razstavi pa je prav nazorno sestavil ter vso razstavo podrobno opisal vodja oddelka za stavbarstvo prof. ing. arch. Rado Kregar. Razen razstave »Za naš les« je v knjigi tudi vsebina razstave »Sodoben vrt« s člankom »Vrtnarite!« Anteta Gabra. Enako je opisan Živalski park z živalmi naših gozdov, nadalje je v knjigi vse o X. jubilejni razstavi malih

živali društva »Živalec«, o razstavi »Domača preproga«, seveda je pa tudi organizacija Ljubljanskega velesojma ter razni sezname razstavljalcev. V knjigi so zbrali strokovnjaki prav za prav vso notranjo vsebino velesojmskih razstav, da bo njih spodbuda delovala tudi trajno. Ta zbornik bo svetovalec trgovcu, obrtniku in industriju, gospodarstveniku in delavcu, meščanu in kmetu, prav

tako pa tudi mladini, da spozna ogromen pomen našega lesa in najde nova pota, kjer lahko vsakdo uveljavi svoje znanje in podjetnost. Strokovnjaku bo ta zbornik priročna knjiga, kjer bo prav rad poiskal zanesljive podatke in se poučil tudi v drugih strokah, ki se bavijo z lesom. Vprašanje uporabe lesa je obdelano z vseh vidikov in so upoštevani tudi najnovejši izsledki.

Politične vesti

V bolgarski javnosti se je vodila dolgo časa ostra polemika, če se naj Bolgarska udeleži mednarodnega kongresa miru, ki se začne 6. sep. v Bruslju. Čeprav se je sam notranji minister izrekel za udeležbo na kongresu, je vendarle njegov predlog propadel. Na glavni skupščini zveze bolgarskih društev »Oče Pajsije« so nastopili zastopniki 70 organizacij proti udeležbi, ker je načelo kongresa »pacta sunt servanda«, (pogodbe se morajo spoštovati), ker je za današnjo dobo anahronizem. Bolgarska družba je torej odločno za revizionizem.

Cela vrsta romunskih poslanikov je odstopila, ker ni več Titulescu zunanji minister Romunije. Novi zunanji minister je zaradi tega v nad vse neprijetnem položaju. Titulescu je bil baje iz vlade izločen, ker se Tatarescu ni strinjal z njegovo sovjetofilsko politiko. Kmetiska stranka ponuja Titulescu svoje častno predsedstvo. Vse to dokazuje, da je pozicija Titulesca zelo močna in zato se vlada trudi, da bi dosegla z njim kompromis. Dosedaj pa je Titulescu vse njene ponudbe odklonil.

Romunska vlada bo s posebno naredbo podaljšala obsedno stanje ter cenzuro za pol leta.

Med kmeti in orožniki je prišlo do krvavega spopada v bolgarski vasi Raževo. Kmetje so končno orožnike razorozili.

Grška vlada namerava uvesti monopoli za vse zavarovalne posle. Večina zavarovalnic je danes v Grčiji v britanskih rokah. Po novem načrtu bodo tem ostali le protizavarovalni posli.

Diplomatski zastopniki držav Male antante se bodo letos prvič odzvali povabilu in udeležili kongresa nar. socialistične stranke v Nürnbergu.

Rydz-Smigly, ki je bil v Parizu sprejet z zelo veliko pozornostjo, je imel daljše politične razgovore z min. predsednikom Blumom in zunanji ministrom Delbosom.

Gembel je odšel na daljši zdravniški dopust v Nemčijo. Najbrže se ne bo več povrnil na svoje dosedanje mesto.

Španski uporniki so začeli bombardirati Irun, čeprav so vladne čete zagrožile, da bodo prve žrtve bombardmana talci, ki jih bodo postavili na najbolj eksponirana mesta. Pri San Sebastianu so dosegli uporniki znatnejši uspeh, ker so zasedli strateško važni grič Burutea. Uporniška letala so ponovno bombardirala Madrid in nekatera druga mesta, vladna letala pa Burgos, glavni stan uporniške vojske. V Alcazarju v Toledu obleganim upornikom četam hiti na pomoč polkovnik Yague.

Uporniki javljajo, da so dosedaj uničili 60 vladnih letal in da morejo biti mesta v južni Španiji ponoči razsvetljena, ker jih letala nič več ne bombardirajo. Nadalje poročajo o velikih svojih zmagi v bližini Todeda, kjer da so ujeli poldrug bataljon vladnih čet. Vlada pa zopet poroča o svojih uspehih na gvadaramski fronti. Nadalje javlja vlada, da je pretrgala zvezo med Saragoso in Teruedo, ki da se bo morala udati.

V kratkem bo ustanovljen mednarodni odbor, ki bo nadziral izvajanje mednarodnega sporazuma o nevmešavanju v špansko državljansko vojno.

Delavstvo avstr. tovarne Steyer je odklonilo vsak prispevek za avstrijsko letalstvo, namesto za avstrijsko letalstvo pa je daroval vsak delavec po en šiling za špansko vlado.

Na poziv generala O'Duffija se je prijavilo 5000 irskih dobrovoljcev, ki so pripravljeni se boriti na strani španskih upornikov.

Italijanska agentura Stefani trdi, da proučuje angleška vlada vprašanje odstopa nekaterih kolonij Nemčiji.

Pariški »Figaro« trdi, da na moskovskem procesu obsojeni boljševistični voditelji niso bili usmrčeni, temveč da so živi. »Figaro« slabo razume sovjetsko politiko, če to trdi.

V Švici bo v kratkem izvedena poskusna mobilizacija, kar se bo prvič zgodilo v zgodovini Švice. Ni ti občinstvo, pa tudi ne novinarji ne bodo smeli prisostvovati vajam, ki se bodo izvajale po izvedeni mobilizaciji.

Proti reviziji Zveze narodov sta se izjavili dosedaj le Rusija in Argentina.

Med Francijo in Italijo je bila podpisana pogodba o izkoriščanju francoske železnice iz Džibutija v Adis Abebo.

Pri zadnjih nadomestnih volitvah v Franciji so komunistični glasovi znatno nazadovali.

Za obrambo Londona pred zračnimi napadi bodo zgradili v okolici Londona 38 novih letališč.

Ali so res bile izpolnjene zahteve trgovstva?

Prazne fantazije „Narodnega blagostanja“

V svojem z mržnjo proti trgovstvu in obrtništvu prepojenim članku, na katerega smo delno odgovorili že v prejšnji številki, trdi »Narodno blagostanje« med drugim, da je gladko izmišljena trditev trgovstva, ko da bi se njih zahteve ignorirale. Baš nasprotno je res, pravi »Narodno blagostanje« ter od 30 zahtev, kar jih je trgovstvo postavilo, je vlada 9 že izpolnila, torej eno tretjino. Vidi se, s kakšno brezvestnostjo delajo trgovske organizacije, vzklika »Narodno blagostanje«, ko si upa trgovstvo trditi, da ostajajo njegove zahteve neuslišane. In nato navaja »Narodno blagostanje« tudi nekatere zahteve trgovstva, ki da so bile že izvedene ter navaja v dokaz za svojo trditev med drugim tudi naslednje:

Tako ni res, da ne bi Narodna banka financirala izvoza, ker Narodna banka to dela. Moti se »N. B.«, če misli, da mu bo takšno zavijanje dejstev v korist, ker je njegov manever preočiten. Nihče vendar ni trdil, da Narodna banka sploh ne bi dajala izvoznikom nobenih kreditov, temveč stvar je le v tem, ker Narodna banka ne financira izvoza v zadostni meri. In da ga v resnici nezadostno financira, se more »N. B.« zlasti temeljito poučiti v Sloveniji, kjer je kredit Narodne banke izvoznikom prava redkost.

Cisto nova je trditev »N. B.«, da je ustrezno zahtevi trgovstva, da so v odboru posvetovalnega odbora zastopane tudi gospodarske organizacije. Ravno nasprotno je res, ker so v temu odboru sami birokrati!

Naravnost smešno pa je, kar trdi »Narodno blagostanje« glede vladne podpore pasivnim krajem, ko pravi, da gre vlada v tem pogledu trgovcev na roko. Omenjamo tu samo brezštevilne pritožbe trgovstva proti zlorabam s koruzo, namenjeno za pasivne kraje, pa je zadostno kvalificirana trditev »Narodnega blagostanja«.

In kaj naj rečemo, kadar si upa »Nar. blagostanje« trditi, da država že napravila maksimalen napor, da se zatre krošnjarstvo! Samo list, ki je v tem vprašanju docela neinformiran, more napisati takšno gorostasnost, kajti kljub temu maksimalnemu naporu se krošnjarstvo bohotno širi, da mora trgovstvo nastavljeni že lastne organe za boj proti krošnjarstvu.

Višek neresnosti pa je zagrešilo »Nar. blagostanje«, ko piše, da so bile zahteve trgovstva glede »Feniksa« neumestne, ker je to vprašanje že rešeno! Kdaj pa, če smemo vprašati »Nar. blagostanje«, Nad 20.000 jugoslovanskih zavarovancev bo »N. B.« vedno hvaležno, če pove »N. B.«, kdaj je bilo to vprašanje že rešeno! Ali morda smatra »Narodno blagostanje« to vprašanje za rešeno, ker so bile z znano uredbo njih pravice zelo okrnjene? Saj je potem še bolj kardinalna rešitev vsega vprašanja možna na še bolj enostaven način, da se kratkoma proglase vse pravice zavarovancev za ugasle? Ali je mar »N. B.« za takšno rešitev?

Zanimivo je tudi to, da je po mnenju »Narodnega blagostanja« vprašanje zaposlovanja tujecev v

naši državi že popolnoma rešeno. Moramo žal dostaviti, da je razen tujih potnikov in v naši trgovini zaposlenih tujecev »Narodno blagostanje« edino, ki je s sedanjem stanjem tega vprašanja zadovoljno. To pa tudi dovolj jasno kaže, kako pojmuje »Nar. blagostanje« potrebe našega narodnega gospodarstva.

Za »N. B.« je seveda tudi brezpredmetna zahteva trgovstva, da vlada ostro nadzira tuja podjetja, ker to trgovsko ministrstvo že dela. Samo čudimo se »Nar. blagostanju«, da samo ne vidi, kako naivno je, kadar hoče dopovedati, da zadoštuje, če je neki predpis že izdan in če se mu zdi odveč zahteva, da se ti predpisi tudi v resnici izvajajo! Baš to pa je pri nadzorstvu tujih podjetij glavno!

Pri takšnih klasično pogumnih trditvah »Nar. blagostanja« se ni čuditi, če »N. B.« ne gre v glavo zahteva, da bi morali biti trgovci oproščeni plačevanja poslovnega davka za žito, ki ga kupijo od Prizada. Zahteva trgovstva ima samo ta namen, da trgovci tega davka ne bi plačali dvakrat, »N. B.« pa vidi v tem zahtevu po privilegiju! Privilegij je »N. B.« tudi to, če se zahteva odprava banovinske trošarine na vino in žganje, pa čeprav ta »privilegij« sploh ne bi bil v korist trgovcem, temveč le vinogradnikom. Pa tudi to je po mnenju velesojnega »N. B.« privilegij, če zahtevajo trgovci, da se nikomur ne dovoli odpiranja trgovine, če ni za trgovca strokovno usposobljen. Kdor se bori proti mazaštvu, ta je po »N. B.« za privilegij! Naj si da »N. B.« to svoje več ko originalno mnenje patentirane.

Nezaslišana je za »N. B.« tudi zahteva, da se dovoli trgovskim potnikom znižana železniška vožnja. Ta »privilegij«, da govorimo z »N. B.«, imajo trgovski potniki skoraj v vseh modernih državah, ker se je izkazal ta privilegij ne le koristen za državno blagajno, tem-

več je tudi pripomogel k pocenitvi blaga. Naj samo »N. B.« povpraša pri potnikih, koliko manj se vozijo po železnici in koliko več z avtomobili, ker so železniške prevoznine predrage!

Ze te trditve »N. B.« dovolj jasno dokazujejo, s kako majhno resnostjo si upa »N. B.« razpravljati o najbolj resnih gospodarskih vprašanjih in zato bi od nas navedeni primeri dejansko že zadostovali. Vendar pa si je dovolilo »N. B.« še par tako neverjetnih trditve, da bi grešili, če ne bi omenili še njih. Tako pravi »N. B.«, da je navadna brezmiselnost zahtevati od države, da se povečajo naši uvozni kontingenti v druge države, ker to ni zavisno od njene volje. Bi res radi vedeli, kdo pa je dosegel preferenčne kontingente za naše žito na Češkoslovaško, če ne vlada, ki tudi iz tega vzroka vodi trgovska pogajanja z drugimi državami!

Prav kapitalna je tudi trditev »N. B.« glede industrijskih prodajalnic — in tu je tudi zadnji razlog nastopa »N. B.« proti trgovstvu — da prodajajo te predmete, ki se nikdar niso prodajali v trgovinah, kakor n. pr. čevlji, obleke itd. — Ne moremo na takšno neresno trditev reči nič drugega, da že dolgo nismo našli lista, ki bi si upal prodajati takšne modrosti.

Da dokaže popolno neupravičenost trditve trgovstva, da se njegove zahteve ne upoštevajo, zato je odšlo »Narodno blagostanje« v boj. In za to svojo misel je nastopilo tako blesteče sijajno, da je docela dokazalo, da se te zahteve res ne upoštevajo. Kajti trditve »N. B.« so se izkazale kot prazne fantazije, ki nimajo z realnim življenjem prav nič skupnega. Končale so se zato tudi s popolno blamažo »Narodnega blagostanja«. To pa se dogaja tudi vedno, kadar je mržnja svetovalec, ker mržnja zavaja v neobjektivnost. Članka »N. bl.« to krepko potrjuje.

Dirkana pariško razstavo

Nova velika dirka se nam obljublja, in sicer dirka, pri kateri se bodo naši tekmovalci še vse drugače potrudili, ko pa oni naši »tekmovalci« pri olimpijskih dirkah v Berlinu, ki so bili samo na seznamu tekmovalcev, dejansko pa že več let ne nastopajo pri sportnih tekmah. Pri tej najnovejši dirki gre namreč za to, kdo vse se bo pririlil med one srečne izbrance, ki bodo na državne stroške šli drugo leto na svetovno razstavo v Pariz. Mislimo, da je zato prav, če tudi naše ljudi opozorimo na to dirko, saj je brezplačno bivanje v Parizu vendarle vredno majhnega napora.

Toda šalo na stran, ker gre tu tudi za resne gospodarske interese. Jugoslavija je bila doslej zastopana že na nešteti razstavah, toda naše gospodarstvo od tega ni imelo skoraj nobenega dobička, ker so bili na te razstave poslani navadno le oni, ki so imeli protekcijo, ne pa oni, ki so bili sposobni, da zastopajo naše gospodarske interese. Čas je zato, da se ta dosedanja praksa neha in da se Jugoslavija udeleži prihodnje leto pariške razstave na način, da bo

imelo naše gospodarstvo nekaj od tega.

Po pravici tožimo, da so naši trgovski odnosi s Francijo slabi. Zato mora veljati načelo, da smejo v Pariz na državne stroške samo oni, ki morejo te odnose zboljšati. Nadalje treba gledati na to, da bomo razstavili predvsem blago, ki bi ga mogli izvažati v Francijo in tujino. Zato mora biti v našem paviljonu na pariški razstavi posvečena našem lesu prav posebna pažnja. Sedanja razstava v Ljubljani dokazuje, da moremo prirediti naravnost vzorno razstavo o našem lesu. Toda pogoj je, da prirejajo to razstavo ljudje, ki so res s srcem pri stvari. Ponavljamo zato še enkrat: V Pariz na svetovno razstavo ne »miljenec« in protekcionistov, temveč strokovnjake in praktične gospodarje. Pariška svetovna razstava naj nam donese praktične gospodarske uspehe, ne pa le zanimive vpoglede v pariška zabavišča.

Zato se pravočasno zanimajmo za dirko o bodoči sestavi naše delegacije za pariško razstavo, a tudi za organizacijo jugoslovanskega oddelka na razstavi.

Denarstvo

Okrožnica bank o kmetijskih dolgovih

Združenje bank je izdalo posebno okrožnico o rešitvi vprašanja kmetijskih dolgov. V okrožnici se postavljajo te zahteve:

1. Soglasno s spomenico, ki je bila sklenjena dne 27. decembra 1935 v Zagrebu od zastopnikov vseh strokovnih organizacij denarnih zavodov, ostaja združenje na stališču, da je treba izvesti konverzijo vseh kmetijskih dolgov zasebnim denarnim zavodom in občinskim hranilnicam z izplačilom v gotovini, in sicer vseh onih dolgov, za katere je kdajkoli veljala kmetijska zaščita.

2. Za primer, da se ta konverzija iz katerih koli vzrokov ne bi mogla izvesti, potem je treba izvesti vsaj delno, ki bi obsegala vse kmetijske dolgove denarnim zavodom in občinskim hranilnicam do 25.000 din. Te zneske bi bilo treba plačati v gotovini.

3. Če se izvede ta delna konverzija, potem se ne sme priznati za kmetijske dolgove nad 25.000 din nobena zaščita, če jim je pa že bila pripoznana, potem jo je odpraviti, ker so to večinoma premožni ljudje in je tudi njih število nizko, skupno le 15% od vsega števila kmetijskih dolžnikov. V skrajnem primeru pa je postaviti tem dolžnikom rok 4 let za plačilo dolgov, za katere morajo plačevati 6% obresti. Predvideti je nadalje treba varnost upnikom, eliminirati one, ki dolgujejo manj ko 20% vsega njihovega premoženja ter predpisati določila, ki so potrebna za ta režim, vse pa proti določenim sankcijam.

4. S posebno uredbo naj se reši vprašanje teh dolgov do denarnih zavodov.

Odlog plačil

je dovoljen Hranilnici in posojilnici na Trati za dobo 6 let za dolgove, nastale pred 20. majem 1935. Obrestna mera za stare vloge se odreja na 2 odstotka.

Italija izda bone za tujo valuto

Italijanski finančni minister je dobil od vlade pooblastilo, da izda posebne kratkoročne bone za tujo valuto, ki bi se mogli plasirati tudi v tujini. Boni se bodo plačali v 12 do 36 mesecih, se bodo glasili na ime lastnika ter bodo davka prosti. V informiranih krogih trde, da so ti boni namenjeni predvsem za italijanske izseljence, ki bi mogli na ta način brez vsakega valutnega rizika pomagati italijanski vladi. Drugi pa zopet trde, da so bili vpeljani ti boni le zato, da se olajšajo italijanska plačila za uvoz tujega blaga. Nekateri pa zopet pravijo, da bo skušala italijanska vlada s temi boni financirati izkoriščanje naravnih bogastev Etiopije. V evropskih finančnih krogih se splošno komentira izdaja teh bonov kot poskus Italije, da pride do zunanjega posojila, ki naj omogoči gospodarski dvig Etiopije.

Finančno ministrstvo je odgovorilo na spomenico splitske zbornice, da zaenkrat ni mogoče ustrediti njeni želji, da bi se ustanovila v Splitu podružnica Poštne hranilnice.

Avstrijski srebrniki za pol šilina ga so prišli iz prometa.

Belgijska Narodna banka trdi v svojem zadnjem poročilu, da je belgijska valuta ena najbolj močnih valut na svetu.

Mehika je zopet uvedla srebrno valuto ter je bil dan v promet zopet srebrni denar.

Občni zbori

Redni občni zbor Kopaljske družbe Kamnik, d. d. v Ljubljani, določen na dan 3. septembra, se preloži na dan 16. septembra ter bo na istem mestu, z istim dnevnim redom in ob isti uri, kakor je bilo objavljeno v »Sl. listu« z dne 15. avgusta.

Pelikan terpentinovo milo za namakanje perila Radost peric

Brez Kolomonovega žegna najdete zaklad,

če si premišljeno in razsodno pregledate najrazličnejše oddelke velike državne razstave »Za naš les« na jesenskem velesejmu od 1. do 13. septembra. Za vsakega razumnega človeka bo na teh razstavah jasno dokazano, da bi si namesto

iz dragega zidu lahko gradili hiše in najrazličnejša poslopja za gospodarstvo in industrijo iz lesa, ker stavbe iz lesa niso samo mnogo cenejše, temveč tudi trajnejše, udobnejše in toplejše ter bolj suhe. Kmalu bo minilo 100 let, ko smo v Ljubljani že imeli tlakovanih nekaj ulic s hrastovimi čoki, a še danes ne izkoriščamo teh od-

Božo Račić:

Ribniška suha roba

Kakor je les v stavbarstvu neprecenljive vrednosti in v nekaterih ozirih nenadomestljiv, tako igra tudi v domačih obrtih zelo važno vlogo. Zaradi vsakdanje uporabe raznih predmetov noče in ne more biti konec domačih obrtov, čeprav se trudi tovarniška konkurenca, da bi zavojevala ves svet s svojimi izdelki. Nasprotno se bodo domači obrti še razširili, ker so časi težki in lažje zdrži konkurenco posameznik, ki ne računa svoje rešitve, kakor pa industrijska podjetja, zlasti če niso dobro fundirana in če ni organizacija prodaje precizno in pravilno izpeljana.

Od najmanjšega izdelka, neznatnega zobotrebca pa do velikih kadi in velikanskih sodov se uporablja les za razne izdelke domačega obrta. K temu je brez dvoma mnogo pripomogel poseben privilegij, ki so ga dobili predniki naših Ribničanih od cesarja Friderika III., ki je, upoštevajoč zelo težki položaj po Turkih opustošenih pokrajinah dovolil krošnjarnenje z lesnimi izdelki in trgovanje z živino. Ta privilegij je bil izdan 1492. leta, in sicer Ribničanom in Kočevarjem. Sicer so se bavili Ribničanje že mnogo preje z izdelovanjem lesnih izdelkov, vendar se je kasneje radi omenjenega privilegija ta domači obrt zelo razširil in postal važen faktor v narodnem gospodarstvu Ribniške doline.

Ribniška »suha roba« je znana po vsem svetu, kamor jo je zanesla podjetnost prebrisanega ribniškega rojaka, in se je uveljavila do solidne trgovine. S prevratom je postal položaj naših Ribničanih precej težak, vendar je našla priložnost in bistroumnost nove zveze, ki jih skuša poglobiti čim bolj.

Najbolj važna panoga domačega obrta je še vedno rešetarstvo, ki je lepo organizirano. Za napravo rešeta je potreben obod in dno. Oboje se izdeluje ločeno, in sicer oboje za sebe in dna zopet za sebe, če tudi ne v eni in isti vasi. Obode delajo iz klanega lesa in jih danes krožijo že na stroje, da gre posel hitreje od rok. Dna pa delajo iz viter, ki jih cepijo iz leskovega, javorjevega, brestovega ali jesenovega lesa. V novejšem času delajo tudi rešeta z žičnimi dni.

Dalje se pečajo Ribničanje z izdelovanjem raznega orodja za kuhinjsko uporabo. To so predvsem žlice in kuhalnice ter pribori za solato. Poleg tega se izdeluje mnogo struženih predmetov, kakor krožnikov, skodelic, valjanjev in raznih ličnih struženih igračk. Dalje se izdeluje mnogo toporišč za sekire, krampe, rovnice, motike in lopate za žito in sneg. Posodje: škafe, čebre, kadi, barilce, pinje itd. izdelujejo največ v Sodražici, Vel. Poljanah, pri Sv. Gregoriju in na Kočevskem v okolici Roga.

Trgovec izpolni dolžnost, če naroči prvič in poмага plasirati

padkov za tlakovanje cest. Priden in spreten obrtnik ter podjeten tovarnar bo na lesni razstavi našel toliko spodbud, da bo lahko sam izkopal zaklad svoje sreče.

Tudi žaganje je denar,

čeprav se tako malo brigamo zanj in ga večina propade. Mnogo ga imamo celo v naših drvarnicah. Lahko ga porabimo v kmetijstvu za steljo in tudi za gnojilo, v gospodinjstvu in industriji pa za kurivo, če kurimo z njim ali pa ga predelamo v brikete. Žaganje pa uporabljamo za izdelovanje toplot-

Uvajali pa bodo z izdatno reklamo

Dolničar & Richter LJUBLJANA

nih in zvočnih izolacij ter za izdelovanje lesnega tlaka, lesnih zidakov itd., kar bo vse nazorno prikazano na vellejmu.

Deset tisoč in še več pridnih rok se giblje po zimi v skromnih domovih in pričakuje potem na spomlad z velikim upanjem prvega denarja, da se preživi številna družina, ki ji je pričelo primanjkovati živeža in, da se kupi najpotrebnejša obleka. Uvidevnosti kr. banske uprave se imajo Ribničanje zahvaliti in pa Zavodu za pospeševanje obrta pri trgovinskem ministrstvu v Beogradu, da so se začeli tečajji za obdelovanje lesa na meščanski šoli v Ribnici. Tu so sedaj postavljeni prvi temelji umetnemu obrtu za les, kar so pokazale že tudi razstave izdelkov. Treba pa bo še marsikaj urediti, da dobe ti izdelki nekaj popolnoma našega domačega, in potem bodo prav gotovo zelo dober predmet na trgu za spominke predmete, ki jih tujci tako radi jemljejo za spomin na naše kraje. To pa le tedaj, če imajo res nekaj našega, kar mami tuje k nakupu! Prav tako ima lesni obrt še mnogo možnosti za fabrikacijo predmetov, ki se doslej

še niso izdelovali pri nas, in treba je tu le dobre organizacije, pa se bo dalo doseči še marsikaj. Ali ni čudno, da se uvaža iz inozemstva še vedno na stotisoče majhnih napisnih deščic za vrtove, med tem ko je pri nas lesa na razpolago toliko, da ne vemo kam z njim?

Poleg omenjenega obrta je razvit pri nas še tudi košarski obrt in se vedno bolj širi. Tudi za širjenje in strokovni pouk je preskrbljeno z raznimi tečaji in obrtnimi šolami. Precej je v Selški dolini tudi domačega obrta za izdelovanje sodčkov.

Nadzor nad gibanjem domačih obrtov vodi kr. banska uprava po svojem Uradu za pospeševanje domačih obrtov.

Vzorno in pregledno karto lesnih obrtov v Ribniški dolini je narisal ravnatelj meščanske šole v Ribnici g. Trošt. Zelo zanimive podatke o ribniški suhi robi pa je napisal znani ribniški rojak dr. Jože Rus.

Zunanja trgovina

Nemčija nam je dovolila uvoz 1610 ton svežih češpelj

Nemčija nam je dovolila, kakor se poroča iz Beograda, kot prvi kontingent uvoz 500 vagonov svežih češpelj. Od tega kontingenta so bila že izdana uvozna dovoljenja za uvoz 230 vagonov, vsak vagon po 7 ton, kar znaša skupno 1610 ton. V poučenih krogih pa se trdi, da bomo mogli letos izvoziti v Nemčijo še znatno večje količine svežih češpelj.

Naše sveže češplje prodajajo nemški uvozniki po 19 do 20 mark za 50 kg, v Jugoslaviji pa nam plačujejo Nemci za sveže češplje le po 12-50 do 13 mark za 50 kg. Naši izvozniki pa bi mogli doseči za češplje mnogo boljše cene, če bi bilo med njimi več sloge. Pa je že stara naša navada, da raje vsi slabo prodajamo, kakor pa da bi privoščili drug drugemu dober zaslužek.

Gospodarski sporazum med Češkoslovaško in Italijo

Po več tednov trajajočih pogajanjih je bil končno dosežen med Češkoslovaško in Italijo modus vivendi za njune gospodarske odnose. Prvotno je bila namera, da bi ta sporazum veljal le za par tednov, končno pa je prodrlo spoznanje, da s tako kratkotrajnim sporazumom ne bi bilo nikomur dosti pomagano in je bil zato sporazum sklenjen do konca leta. —

Med tem pa se bodo začela pogajanja za sklenitev definitivne pogodbe. Pogajanja so bila posebno težavna zaradi ureditvi italijanskih dolgov iz predsankcijske dobe. V zadnjem trenutku pa so pokazali Italijani veliko popustljivost in vprašanje se je moglo zadovoljivo rešiti. Seveda pa so morali tudi Čehoslovaki v nekaterih vprašanjih odnehati.

Značilno je, da se v listih komentira sklenitev češkoslovaško-italijanskega gospodarskega sporazuma kot začetek boljših odnosov med Italijo in Malo antanto. »Messagero« spravlja to tudi v zvezo z odstopom Titulesca, ki da je bil malo prijateljsko naklonjen Italiji. List piše v istem članku zelo prijazno o predsedniku dr. Benešu. V diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da bo sedaj podpisani modus vivendi med Italijo in Češkoslovaško izhodišče novih pogajanj za gospodarsko sodelovanje med Italijo in državami Male antante.

Bolgarski trgovinski minister je izjavil na konferenci vseh bolgarskih trg.-industrijskih zbornic, da mora Bolgarska pritegniti trgovino Jugoslavije na Rušak in Varno.

Zaradi uvedbe kontrole uvoza je sklenila nizozemska vlada, da sklene z našo državo novo trgovinsko pogodbo. V kratkem prideta v ta namen dva pooblaščenca nizozemske vlade v Beograd.

Veliko zanimanje za našo divjačino vlada tako v tujini ko doma, kakor se je ugotovilo na seji zveze lovskih društev v Novem Sadu. Prodati bi se mogla vsa naša divjačina po dobri ceni.

Za naše sveže češplje se zelo zanimata tudi Švica. Z dosedaj dobavljenimi našimi češpljami so bili Švitarji zelo zadovoljni, ker so naše češplje boljše od madjarskih.

Zalibog pa so za naše češplje določeni le majhni kontingenti. Naše češplje so se prvotno prodajale po 15 šv. frankov, sedaj pa jim je cena padla na 13 šv. frankov. Nekateri naši izvozniki ponujajo češplje tudi v komisijo, kar pa nikakor ni priporočljivo.

Uvozna dovoljenja za naše češplje so dobile naslednje nemške tvrdke: Buchon & Schnabel, Berlin (20 vagonov), Louis Dietze, Leipzig (10), Contifrucht, München (30), Max Klinke, Breslau (15), Olf, Köpcke & Co., Hamburg (15), Gustav Quast & Co, Berlin (40), Alfons Wiest, München (50), Heinrich Engels, Köln, (15) in Fonk, Köln (25 vagonov po 7000 kg.)

Ameriški veleposlanik v Parizu je začel delati na to, da bi se sklical v l. 1937. velika mednarodna gospodarska konferenca v Parizu.

Na podlagi turško-britanske nove pogodbe bo znašala medsebojna zamena blaga 5 milijonov turških funtov. Turčija bo uvažala iz Anglije zlasti stroje in tekstilno blago, Anglija pa iz Turčije krom, fige in kože.

Med Italijo in Norveško je bil podpisan sporazum o obnovi trgovinskih odnosov ter o ureditvi klirinskih plačil. Del italijanskega izvoza v Norveško se bo uporabljal za plačilo norveških zamrzlih terjatev.

Trgovinski register

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

Jos. Eberle, Ljubljana. Izbrise se dosedanji lastnik in vpiše novi lastnik Fric Eberle, juvelir v Ljubljani.

Harley-Davidson - Motor-Import, družba z o. z. v Ljubljani. Izpremenila se je družbena pogodba. Besedilo firme odslej: Motor-Import, družba z o. z. Obratni predmet: trgovina z motornimi kolesi, avtomobili in bicikli različnih znamk.

Medisan, medicinske in sanitetne potrebšine, družba z o. z. Ljubljana. Na obnem zboru dne 16. junija se je izpremenila družbena pogodba v § 6. Osnovna glavnica družbe se je zvišala na 222.000 din. Izbrise se poslovodja Dragotin Bruckner, vpiše pa se poslovodja dr. Milan Farkaš, direktor Jugoslov. serum zavoda v Zagrebu.

Obrtna banka v Ljubljani. Izbrise se člani upravnega sveta: Franc Kavčič, Filip Pristou in Anton Rojina, vpišejo pa se člani uprave: Alojzij Breclnik, mesarski mojster v Ljubljani, Jernej Jelenič, tovarnar v Ljubljani in Ignac Sinigoj, tovarnar v Ljutomeru.

Tovarna kovinskih izdelkov, M. Lajovic, družba z o. z. v Ljubljani. Izbrise se poslovodja Jaroslav Ptáček zaradi izstopa iz družbe.

Združene papirnice Vevče, Gorjane in Medvode, d. d. v Ljubljani. Izbrise se član upravnega sveta dr. Peter Defranceschi, vpišeta pa se člana veletrgovca Ivan Jelačin in primarij dr. Kunst, oba v Ljubljani.

Franz Peharz, Apotheke zur Hl. Barbara, Trbovlje. Besedilo firme odslej: Lekarna pri sv. Barbari v Trbovljah, Mr. Ph. Franc Pehare.

Izbrisale so se naslednje tvrdke: Clotar Bouvier, Champagner-Fabrikation v Gor. Radgoni. Obratni predmet: proizvodnja šampanjca. — Zaradi prekinitve poslovanja.

I. Globočnik in drug, Ljubljana — zbog opusta obrata.

Gasp. Čarman, Škofja Loka — zaradi opusta obrata.

Važno za šole

Vzgojitelji smatrajo za svojo dolžnost prirejanje poučnih izletov v Ljubljano, še posebno pa na velesejem, kjer bo letos na razstavah »Za naš les«, pravtako pa tudi na razstavi »Sodoben vrt«, predvsem pa v velikem živalskem parku z vsem živalstvom naših gozdov in tudi na razstavi malih živali ter sploh vseh oddelkih toliko poučnega, da bi moral ta izlet za vse šole biti obližan. Obisk velesejma pa ne bo zgolj poučen, saj mladina na njem spozna, da lahko iz lesa napravimo sami vse stvari, ki jih sedaj še vedno uvažamo.

Dobave - licitacije

Intendantura Štaba šumadijske divizijske oblasti v Kragujevcu sprejema do 7. septembra ponudbe za dobavo živil: fižola, ješprenjčka, riža, grisa, makaronov, svinjske masti, čaja itd.

Direkcija drž. rudnika v Vrdniku sprejema do 17. septembra ponudbe za dobavo kladiv, klešč, merilne vrvice, ključev, spojka za okna, žbljever.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 12. septembra ponudbe za dobavo platna za jadra in raznega drugega lanenega platna, mahagonijevih desk — drv, gred za teak-drva, raznih kablov, izolirne žice; do dne 13. septembra pa za dobavo raznih jeklenih pocinkanih cevi.

Direkcija drž. žel. gradbeni oddelek v Ljubljani sprejema do dne 4. septembra ponudbe za dobavo na »Schaltringe«, 1 zapornice za 1 kompletne zaporniškega pogostni prelaz, 100 kg jeklene pocinkane žice, raznih palic in železa in železne pločevine.

Direkcija drž. rudnika v Velenju sprejema do 9. septembra ponudbe za dobavo 1 Hydrometra, gonilnih jermen, medenih ventilov za paro, ter 100 m gumijastih cevi.

Komanda pomorskega arzenala v Tivtu sprejema do 13. septembra ponudbe za dobavo nekaterih vrvi; do 15. septembra ponudbe za dobavo bukovih in jelovih desk; do 16. septembra za dobavo 10 ton šamotne moke ter 100 kg mašinske bronce v blokih; do 19. septembra za dobavo ročnih svetilk, zaščitnih stekel za svetilke, platnenih cevi in vrvi, dinamo-stroja, železne pločevine, zakovic, elektrod, katariranih vrvi ter 500 kg afrikzime; do 20. septembra za dobavo brušenih stekel, olja »Rustin«, paste »Fludor« in motornega bencina.

Komanda mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do dne 15. septembra ponudbe za dobavo gasilskih cevi; do 21. septembra za dobavo železa, in do 22. septembra za dobavo raznih kablov.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do dne 28. septembra ponudbe za dobavo raznih kavlov, kljuk in sklopov za vrvi.

LICITACIJE:

Občna drž. bolnica v Ljubljani razpisuje II. ofertno licitacijo, in sicer: dne 24. septembra za dobavo mesa, slanine, drobovine, moke in mlevskih izdelkov, dne 25. septembra: za kruh, kvas, mleko in mlečne izdelke, dne 26. septembra za specerijsko in kolonijalno blago ter hišne potrebščine, dne 28. sept. za zdravila, obvezila in druge sanitetsko-lekarniške potrebščine. Licitacije bodo vsakokrat ob 11. v pisarni upravnika bolnice.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje za mestno zavetišče v Japljevi ulici pisмено ofertno licitacijo za dobavo: moke, zdroba, kaše, otrobov, koruznega šrota in koruze. Licitacija bo v torek, dne 22. septembra v soc. pol. uradu, soba 42, ob 11.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpiše prvo zmanjševalno ofertno licitacijo za oddajo težaških, zidarških in železobetonskih del za prizidek k obstoječi zgradbi Delavskega doma ob Bleiweisovi cesti. Ponudbe je vložiti do 17. septembra do 10. ure dopoldne v mestnem gradbenem uradu.

V Upravi Vojno-tehničnega zavoda (računovodstvo) v Kragujevcu bo 7. septembra ofertna licita-

cija za nabavo usnja in kož; dne 22. septembra pa za nabavo jeklenih vzmeti z zavoji na desno za topove.

V Glavnem sanitetskem slaganju Min. vojske in mornarice v Ze-

munu bo 10. septembra ofertna licitacija za nabavo vate, kalkoplatna; dne 11. septembra za nabavo gaze; dne 12. septembra pa za nabavo pasov, flanelastih obvez itd.

Taksa za plačilo takse

September je zlasti za starše, ki imajo otroke v šolah, mesec, ki se ga najbolj boje. Kajti ni treba kupiti za otroke le novih knjig, ki so mnogo preveč drage in ki se vedno znova menjajo (letos sicer manj ko druga leta), temveč tudi mesec, ko je treba plačati šolnino. V časih, ko so vsi izdatki ljudi s slabimi plačami že itak reducirani na minimum, pomeni izdatek za šolnino, posebno težko obremenitev za mesečni proračun rodbin in dostikrat je dolg edino možno sredstvo iz stiske.

Plačevanje šolnina pa je pri nas še posebej zagrenjeno s prakso, da se mora predložiti kolkovano potrdilo, o višini mesečnih prejemkov staršev. Plačati se mora torej posebna taksa, da se sploh more plačati taksa za šolnino. Je to čisto navadno dvojno obdajenje, ki je zato tudi napačno, pa čeprav priznavamo, da morejo iznajdljivi ljudje pri finančnih direktorjih najti tudi zakonsko podlago za plačevanje te takse. Ponekod — seveda ne v Sloveniji — so vpeljali uradi, da se ne plačuje ta dvojna taksa, da se je izdalo potrdilo le na ustno zahtevo in zato brez davka, s posebnim razpisom neke finančne direktorije pa je bilo to označeno kot nedopust-

no in se mora plačevati posebna taksa, da se sme plačati šolnina. Mislimo, da je ta razpis napačen, ker je v nasprotju z osnovnim davčnim načelom, da je dvojno obdajevanje nedopustno.

Pa tudi brez ozira na to, mislimo, da je plačevanje šolnina že tako težko breme, da ga ni treba obremenjevati še s posebno takso.

Na vse zadnje tudi ni čudno, če se starši sprašujejo, kam grejo vsi ti ogromni kupi srebrnikov, ki jih plačajo za šolnino. Če bi se taksa in šolnina uporabila za zavod, na katerem je bila plačana, naj bi že ta šolnina bila, če res ne gre drugače. Toda starši ne vidijo nobenega haska od te šolnina. — Podporne zaloge so dajale revnim učencem tudi vse šolske knjige, danes so podporne zaloge skoraj brez knjig. A tudi sicer je za dijakke slabše preskrbljeno ko nekdanj.

Apeliramo zato na poslance in senatorje, če seveda pri svojem trudapolnem delu utegnejo, da iz prihodnjega proračuna črtajo takso za plačevanje šolnina, a da tudi dolžnost plačevanja šolnina reformirajo in da bodo v bodoče plačevali šolnino samo oni, ki niso zdelali. Plačevanje šolnina naj bo vzgojno sredstvo, ne pa muka za starše!

Enoletni trgovski tečaj »Hermes« v Mariboru

Pred nekaj leti je ustanovilo Slovensko trgovsko društvo v Mariboru enoletni trgovski tečaj »Hermes«, čigar namen je dati našemu trgovskemu naraščaju strokovno in praktično trgovsko izobrazbo v narodnem duhu. Enoletni trgovski tečaj je primeren in praktičen posebno za one, ki jim je študij na trgovski akademiji predolg in tudi predrag. Posebno pa je tečaj priporočljiv za naše podeželske trgovce, ki hočejo dati svojim sinovom in hčerkam dobro teoretično strokovno podlago za nadaljnje poslovanje na deželi. Kajti danes mora imeti tudi že podeželski trgovec dobre pojme o menicah, o knjigovodstvu, o kalkulaciji, o korespondenci itd., ker današnji čas zahteva od vsakega mnogo več, kakor pa je bilo to svojčas.

Pouk na tečaju traja od 9. septembra do 28. junija. Predavajo se 12 predmeti v 38 tedenskih urah. Vse natančneje je razvidno iz prospekta, ki ga pošilja vodstvo tečaja brezplačno. Vpisovanje je dnevno od 10. do 12. ure v prostorih državne trgovske akademije, Zrinskega trg 1.

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru opozarja prav posebno čitatelje »Trgovskega lista« na svoj enoletni tečaj.

Ze v 24 urah barva, plesira in kemično snai obleke, klubuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Črna kronika

Društvo industrijev in veletrgovcev v Ljubljani je izdalo to okrožnico o otvorjenih in končanih konkurzih in prisilnih poravnava izven konkurza za čas od 1. do 15. avgusta.*

OTVORJENI KONKURZI:

Savska banovina: Francisković Zdenka, trafikantinja, Zagreb, Vašingtonov trg; Valačić Milan, Zagreb.

Drinska banovina: Stanković Braća, Bijeljina.

Donavska banovina: Stević Dragomir, Požarevac.

RAZGLAŠENE PRISILNE PORAVNAVE:

Primorska banovina: Kontak Matija, krojaški salon, Split, Narodni trg 11.

Zetska banovina: Milišić M. Mirko, Dubrovnik.

Donavska banovina: Beno Braća & Komp., k. d., Petrovgrad.

Beograd, Zemun, Pančevo: Milovanović Zarko, Beograd, Jugovićeva ulica 17.

KONČANA KONKURZNA POSTOPANJA:

Zetska banovina: Babić Panta, kafedžija, Sjenica.

Donavska banovina: Fridrih Vilim, Indjija, Skeledžić Mita, Stari Futog.

Beograd, Zemun, Pančevo: Babić Jovan, Beograd.

* Podatke za Dravsko banovino smo izpustili, ker jih objavljamo sproti. Vse druge podatke, kakor o narokih, kvotah itd. daje tajništvo društva. — Op. ured.

POTRJENE PRISILNE PORAVNAVE IZVEN KONKURZA:

Savska banovina: Weiss Josip, Podr. Slatina.

Beograd, Zemun, Pančevo: Marković Radomir, Beograd.

POTRJENE PRISILNE PORAVNAVE V KONKURZU:

Savska banovina: Schlecht Zlatko, Zagreb, Zvonimirova 48.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine v dne 2. septembra objavlja: Uredbo z zakonsko močjo o dodeljevanju državnega gozdnega zemljišča in likvidaciji uzurpacij v prejšnji Bosni in Hercegovini — Odločbo o plačilnem prometu z Italijo — Razglašena o odložiti razpisa obč. volitev v Sv. Križu ter o razpisu volitev pri Sv. Joštu v ljubljanskem okraju.

Vsak trgovec mora biti naročnik »Trgovskega lista«

Doma in po svetu

Nj. Vel. kralj Peter je prišel v Podhom in se ustavil pri županu Janu, ki je kralju pokazal, kako se orje in seje. Kralj je nato sam prijel za plug in zoral dve brazdi. Kmetstvo prebivalstvo je priredilo kralju navdušene ovacije.

Minister Gjurio Janković je na konferenci v Ubu med drugim izjavil, da so dosedanje občinske volitve razčistile politično situacijo, ker so dokazale, da more na Hrvatskem govoriti v imenu naroda samo HSS, v Srbiji pa JRZ. JRZ zato more in tudi hoče skleniti sporazum s Hrvati.

Minister dr. Kučulj je izjavil, da bo v kratkem sklical interministerialno konferenco, ki naj razpravlja o načrtu novega zakona o elektrifikaciji države. Poročali smo že, da je ta načrt zasnovan tako zelo centralistično, da je popolnoma nesprejemljiv. Dvomimo zato tudi, da bi mogla razprava na podlagi tega načrta privedi do dobrih rezultatov.

Dr. Topalović na skupščini socialistov v Skoplju ostro napadal dr. Mačka, ker da ruši s svojo Hrvatsko delavsko zvezo razredno solidarnost delavstva. S Hrvatsko delavsko zvezo da se ustvarja fašizem. Napad dr. Topalovića je posledica nastopa proti sprejemu socialistov v vrste združene opozicije.

V Gorici so prepovedane v cerkvah vse pridige in vsako petje v slovenskem jeziku, pa čeprav je v Gorici okoli 10.000 Slovencev.

Izšel je velik ukaz o premostitvi sodnikov, ker stopi dne 3. septembra v veljavo določila ustave o stalnosti sodnikov. Med drugimi sta premeščena k stolu sedmorice v Zagreb dr. Munda in dr. Gradnik.

Pri nedeljskih občinskih volitvah na Hrvatskem, ki so bile v 38 občinah, so bile vložene skoraj v vseh občinah samo liste HSS. Udeležba pri volitvah je bila v večini občin minimalna ter ni dosegla 50%. Le v eni občini je bila velika in dosegla 90%, zato pa je znašala v eni občini samo 5%. Dr. Maček se je desinteresiral na obsegu volilne udeležbe.

Gradbeno in železniško ministristvo bosta v kratkem razpisale licitacije za zgradbo železnih mostov v vrednosti 70 milijonov din. Kakor se zatrjuje, bodo oddana ta dela le domačim tvornicam.

Te dni je bila sklicana glavna skupščina d. d. »Celuloz«, na kateri bi se moralo skleniti, da prevzame delnice družbe Šipad. Skupščina pa ni mogla sklepati, ker je bila nepravilno sklicana. To pa so namenoma ugotovili šele na konec seje, da so mogli vsem zastopnikom izplačati polne dnevnice.

Cena svinjske masti in svinjskega mesa se je v Beogradu v zadnjem času zelo dvignila.

Živila so se v zadnjem času v Italiji zopet znatno podražila. Posebno občutna je draginja v velikih mestih, kakor v Napolju, Milanu in Rimu.

Romunski kralj Karol bo v jeseni obiskal Prago, da vrne poset dr. Beneša v maju.

Na svetu ni nič novega! Listi objavljajo pismo Dostojevskoga iz leta 1873. o takratnih dogodkih v Spaniji. Njegovo poročilo se skoraj popolnoma ujema z današnjimi poročili iz Spanije.

Češkoslovaška državna letalska služba je otvorila redno zračno zvezo med Prago in Moskvo.

Nemci, ki potujejo v Avstrijo, smejo imeti s seboj samo 250 mark, dočim smejo imeti Nemci, ki po-

tujejo v druge države 500 mark. Ta razlika se utemeljuje s tem, ker je znesek, ki ga je dovolila nemška državna banka za potovanja v Avstrijo omejen in bo zato moglo potovati v Avstrijo še enkrat toliko Nemecev, kakor pa bi moglo potovati, če bi smeli vzeti s seboj po 500 mark.

Največji parnik sveta Queen Mary« je preplul Atlantski ocean v 3 dneh, 23 urah in 57 minutah, za 3 ure 37 minut prej ko parnik »Normandie«, ki je s tem izgnubil modri trak. Kot prvi je čestital kapitanu »Queen Maryje« kapitan »Normandije«.

Francozi so zgradili železnico čez goro Galibier. Železnica doseže višino 3000 m. Predsednik Lebrun pa je odšel k otvoritvi slovesnosti nove železnice na goro Galibier paš.

Nemški državljan Max Kroch, zastopnik dveh velikih mednarodnih bank v Bordeauxu, je poneveril okoli 100 milijonov frankov in pobegnil na Nizozemsko.

V nemškem rudniku v Bochumu je bilo zaradi eksplozije v rudniku 26 rudarjev ubitih, prav toliko pa ranjenih.

Katastrofalen tajfun je divjal nad Korejo. Listi pišejo, da je bilo ubitih 2500 ljudi.

Sašo v trafikah na velesjeme si bomo lahko od 1. do 13. septembra privoščili posebej v ta namen izdelane cigarete »Vardar« in »Drinas«, ki ne bodo nič dražje, vendar pa znatno boljše od cigaret tega imena po drugih trafikah.

Tržna poročila

Ljubljanski trg

V sredo je bil tržni dan v Ljubljani zelo živahen, kar je deloma v zvezi s prvim v mesecu, deloma pa posledica, da se je v Ljubljani s pričetkom šol »sezona« zopet pričela. Trg je bil zato tudi dobro založen, v cenah pa ni skoraj nobene izpremembe. Na sadnem trgu se je pocenilo grozdje, ki se prodaja večinoma po 5 do 6 din za kg. Mnogo je na trgu bosanskih češpelj, ki se prodajajo po 3 din. Od sadja so jabolka še najcenejša ter jih kmetije prodajajo po 250 din za kg. Povrtnina je že doseglja najnižje cene in je pričakovati, da se bodo začele cene polagoma dvigati. Stročjega fižola je na trgu le malo in se plačuje po 250 din. Zelo mnogo je na trgu kumar in paradižnikov. Slednji se prodajajo po poldrug din. Na perutninskem trgu ni izprememb in se za jajca zahteva še nadalje po 75 par za jajce.

Tudi na živinskem trgu je bilo živahnije, čeprav ni bil dogon nič večji ko prejšnji mesec. Zlasti mnogo je bilo na trgu plemenskih prašičkov za rejo, ki so pa precej dragi ter so se prodajali od 6 do 10 tednov stari po 400 din. Mnogo se prodajajo v zadnjem času konji za klanje na Dunaj ter je njih cena precej dobra. Poskus, da bi kmetije prodajali le po cenah, ki jih določajo njih organizacije, ustanovljene po vzgledu hrvatske Gospodarske akcije, se ni ravno obnesel.

Radio Ljubljana

Petek, dne 4. sept.: 12.00: Naša pesem (plošče) — 12.45: Poročila, vremenska napoved — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Glasbene slike (plošče) — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečajji — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Operetni venčki (plošče) — 20.10: Zenska ura: O gobah, predvsem z narodno gospodarskega stališča (prof. Kuščar) 20.30: Prenos koncertnega večera iz Zagreba — 22.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 22.30: Angleške plošče.

Sobota, dne 5. sept.: 12.00: Plošče — 12.45: Poročila, vremenska napoved — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Plošče — 14.00: Vremensko poročilo, borzni tečajji — 18.00: Radijski orkester — 18.40: Pogovori s poslušalci — 19.00: Čas, vremenska napoved, poročila — 19.30: Nac. ura — 19.50: Ksilofonske solistične točke (plošče) — 20.10: O zunanji politiki (dr. Kuhar) — 20.30: Pester večer — 22.00: Čas, poročila, spored — 22.20: Prenos iz Parkhotela na Bledu, plesni orkester Erich Herse.

Volna, svila, bombaž, nogavice, pletenine itd. itd. stalno v bogati izbiri in po najnižjih cenah v trgovini

Karl Prelog, Ljubljana
● Zidovska ulica 4 ● Stari trg 12

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE

TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6

Nudi poizredno nizkih cenah: Salda-konte, štrace, journalne, šolske zvezke, mape, odjemalne knjige, risalne bloke itd.